

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

1. Να αποδώσετε το νόημα του αποσπάσματος : «Λύσανδρος δὲ τὰς ταχίστας τῶν νεῶν... πρὸς τε λιμένα καὶ πρὸς πόλιν».

Ο Λύσανδρος διέταξε τα πιο γρήγορα πλοία του ν'ακολουθήσουν τους Αθηναίους και , αφού παρατηρήσουν τι κάνουν, όταν βγούν στη στεριά, να γυρίσουν πίσω και να του το ανακοινώσουν. Μάλιστα δεν αποβίβασε τους ναύτες από τα πλοία, προτού εκείνα επιστρέψουν. Αυτό το έκανε για τέσσερις μέρες και οι Αθηναίοι κάθε φορά έβγαιναν στα ανοιχτά, για να ναυμαχήσουν. Ο Αλκιβιάδης, που βρισκόταν στον πύργο του στη Σηστό παρατηρούσε τις κινήσεις των δύο αντιπάλων. Είδε λοιπόν ότι οι Αθηναίοι βρίσκονταν προσορμισμένοι σε ακρογιαλιά και δεν είχαν κοντά τους πόλη κι ότι εφοδιάζονταν τα αναγκαία τρόφιμα από τη Σηστό, που βρισκόταν σε απόσταση δεκαπέντε σταδίων από τα πλοία τους. Παρατήρησε όμως ότι οι εχθροί βρίσκονταν σε λιμάνι και κοντά σε πόλη και είχαν τα πάντα στη διάθεση τους. Γι'αυτό τόνισε στους Αθηναίους ότι δεν ήταν προσορμισμένοι σε καλή τοποθεσία και τους παρότρυνε να μετακινηθούν στη Σηστό, για να είναι κοντά και σε λιμάνι και σε πόλη. Αν είστε εκεί, είπε, θα ναυμαχήσετε, όταν το θελήσετε.

2. Να χαρακτηρίσετε σε μια παράγραφο τον ηγέτη των Λακεδαιμονίων, Λύσανδρο, με βάση τις ενέργειες του, όπως καταγράφονται στην παράγραφο 24.

Ο Λύσανδρος ήταν ικανότατος στρατηγός και ναύαρχος των Σπαρτιατών. Κατόρθωσε με ευφυή τρόπο να αιφνιδιάσει τους Αθηναίους, αποφεύγοντας τη κατά μέτωπον επίθεση. Με το σχέδιο του να παρακολουθήσει τους Αθηναίους, για να αντλήσει πολύτιμες πληροφορίες για αυτούς, απέδειξε το πόσο οξυδερκής και μεθοδικός ναύαρχος ήταν. Υπολογίζοντας μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια, χωρίς να κάνει σπασμωδικές κινήσεις παραπλάνησε τους εχθρούς και δημιούργησε όλες τις ευνοϊκές προϋποθέσεις για να εξολοθρεύσει τους αντιπάλους του. Διορατικός, υπομονετικός, ήξερε να εκτιμά τις καταστάσεις και να προσέχει όλες τις κινήσεις του. Γι'αυτό και δεν περιορίστηκε μόνο στην παρακολούθηση των αθηναϊκών πλοίων, αλλά ταυτόχρονα φύλαγε και τα νώτα του διατάζοντας τους ναύτες του να είναι σε θέση μάχης. Οι γνώσεις του στα στρατιωτικά θέματα σε συνδυασμό με τις πολλές αρετές του, οδήγησαν τους Λακεδαιμονίους σε μια καθοριστικής σημασίας γι'αυτούς νίκη.

3. Να αναφερθείτε στα αίτια που οδήγησαν στη συντριβή του αθηναϊκού στόλου, όπως αποτυπώνονται στο παραπάνω απόσπασμα από τον Ξενοφώντα.

Ο Ξενοφώντας δεν περιορίζεται στην καταγραφή των γεγονότων στους Αιγός ποταμούς, αλλά αναζητά και τα βαθιά αίτια της συντριβής των Αθηναίων. Στις παραγράφους 25-26 προοικονομείται η καταστροφή των Αθηναίων μέσα από τις συμβουλές που είχε δώσει ο

Αλκιβιάδης στους Αθηναίους στρατηγούς. Κατά τον στρατηγό, οι Αθηναίοι δεν είχαν αγκυροβολήσει σε σωστό σημείο, καθώς βρίσκονταν προσορμισμένοι σε ακρογιαλιά κι όχι κοντά σε πόλη. Έτσι αναγκάζονταν να εφοδιαστούν τα αναγκαία τρόφιμα από τη Σηστό, σε απόσταση δηλαδή δεκαπέντε σταδίων από τα πλοία τους, τα οποία τα άφηναν για πολύ καιρό αφύλαχτα. Αντίθετα οι Σπαρτιάτες βρίσκονταν σε λιμάνι και κοντά σε πόλη και είχαν τα πάντα στη διάθεση τους. Ένα αίτιο λοιπόν που προβάλλεται είναι η λανθασμένη στρατηγική θέση που είχαν καταλάβει οι Αθηναίοι. Θεώρησαν ότι έπρεπε να βρίσκονταν πολύ κοντά στους Λακεδαιμονίους, χωρίς να υπολογίσουν όμως τον ασφαλή ελλιμενισμό των πλοίων τους.

Άλλο βασικό αίτιο που υπολανθάνει είναι και η υπεροψία των Αθηναίων. Ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασαν στις προτροπές του Αλκιβιάδη, απέδειξε πως είχαν υπερκτιμήσει τις δυνάμεις τους. Ο Τυδεάς και ο Μένανδρος δεν ήθελαν να μοιραστούν με κανένα την δεδομένη για αυτούς νίκη. Γιαυτό και απάντησαν αλαζονικά στον Αλκιβιάδη τονίζοντας του ότι αυτοί είναι στρατηγοί τώρα και όχι εκείνος.

Τέλος, άλλο βασικό αίτιο ήταν η απουσία σχεδίου και στρατηγικής, όπως αντιλαμβανόμαστε στις παραγράφους 23 – 24. Οι Σπαρτιάτες δρούσαν με κάποια τακτική και σχεδιασμό, σε αντίθεση με τους Αθηναίους που ήταν παρορμητικοί και επεδίωκαν άμεση εμπλοκή.

4. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις :

α. τῶν νεῶν : δοτική ενικού / αιτιατική πληθυντικού: τῇ νηϊ / τὰς ναῦς

τῷ λιμένι : ονομαστική ενικού / δοτική πληθυντικού: ὁ λιμὴν/ τοῖς λιμέσι

τῇ πόλει : κλητική ενικού/ αιτιατική πληθυντικού: ᾧ πόλι/ τὰς πόλεις

οἱ στρατηγοί: αιτιατική ενικού/δοτική πληθυντικού: τὸν στρατηγὸν/τοῖς στρατηγοῖς

β. παρετάξαντο: γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού: παρετάσσ(ττ)οντο

ἀπέπλευσαν: β' ενικό οριστικής ενεστώτα: ἀποπλεῖς

ἐκέλευσεν : γ' εν. υποτακτ. ενεστώτα / α' ενικό ευκτικής αορίστου: κελεύη /κελεύσαιμι

βούλησθε : γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα στην φωνή που βρίσκεται: βούλονται

ἔχοντας : β' ενικό οριστικής αορίστου β': ἔσχες

ἦν : γ' ενικό οριστικής μέλλοντα: ἔσται

ιδόντας : β' ενικό προστακτικής αορίστου β' στην ενεργητική φωνή: ιδέ

5. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω όροι: τοῖς Ἀθηναίοις, ὄρμειν, αὐτούς, οἱ στρατηγοί, ἀπιέναι.

τοῖς Ἀθηναίοις: αντικείμενο στο απαρέμφατο ἔπεσθαι

ὄρμειν : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα ἔφη

αὐτούς : υποκείμενο στο απαρέμφατο ὄρμειν/ ετεροπροσωπία

οἱ στρατηγοί : υποκείμενο στο ρήμα ἐκέλευσαν

ἀπιέναι : τελικό απαρέμφατο ως ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα ἐκέλευσαν

β. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες :

α) ἐπὶ τῷ λιμένι : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου: **ΛΑΘΟΣ**

β) ἔπεσθαι : τελικό απαρέφατο ως υποκείμενο στο ρήμα ἐκέλευσεν: **ΛΑΘΟΣ**

γ)κατιδῶν : αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος: **ΛΑΘΟΣ**

δ)τὰ ἐπιτήδεια : αντικείμενο στην μετοχή μετιόντας:**ΣΩΣΤΟ**

ε) ὄρμουντας : χρονική μετοχή συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος: **ΛΑΘΟΣ**

6. α. ἀποπλεῖν : να γράψετε 5 ομόρριζα απλά ή σύνθετα της νέας ελληνικής.

πλοίο, πλωτός, πλοίαρχος, απόπλους, διαστημόπλοιο.

β. Να βρείτε με ποια λέξη του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις:

πολίτης, ναυτικός, ὄραση, κατοχή, αγγελία.

πολίτης : τῆ πόλει

ναυτικός : τῶν νεῶν

ὄραση : κατιδῶν

κατοχή : ἔχοντας

ἄγγελία : ἐξαγγεῖλαι

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

1. Να αποδώσετε το νόημα του κειμένου: «Λύσανδρος δὲ τὰς τε ναῦς... βουλεύεσθαι περὶ τῶν αἰχμαλώτων».

Ο Λύσανδρος μετέφερε στη Λάμψακο τα πλοία, τους αιχμαλώτους και όλα τα άλλα λάφυρα. Ανάμεσα στους άλλους στρατηγούς αιχμαλώτισε και το Φιλοκλή και τον Αδείμαντο. Την ίδια μέρα που είχε αυτές τις επιτυχίες έστειλε στη Λακεδαίμονα το Μιλήσιο πειρατή Θεόπομπο για να γνωστοποιήσει τα γεγονότα, ο οποίος έφτασε στη Σπάρτη μετά από τρεις μέρες και ανέφερε τα όσα είχαν γίνει. Μετά από αυτά ο Λύσανδρος συγκάλεσε συνέλευση των συμμάχων και τους κάλεσε να συσχεφθούν και να αποφασίσουν για την τύχη των αιχμαλώτων.

2. Πώς χαρακτηρίζετε την απόφαση των συμμάχων των Πελοποννησίων για την τύχη των Αθηναίων αιχμαλώτων;

Στη Λάμψακο ο Λύσανδρος συγκαλεί συνέλευση των συμμάχων και τους καλεί να αποφασίσουν για την τύχη των αιχμαλώτων. Η απόφαση που λαμβάνεται είναι ομολογουμένως σκληρή και αποτρόπαιη, ενδεικτική της ηθικής εξαχρείωσης που είχε επιφέρει στους εμπόλεμους ο πολυετής πόλεμος. Οι Αθηναίοι αιχμάλωτοι καταδικάζονται σε θάνατο με την κατηγορία της διάπραξης, αυτού που σήμερα ονομάζουμε, «εγκλήματα πολέμου» (παραβίαση δηλαδή των άγραφων ηθικών νόμων που προστάτευαν τη ζωή ομήρων και αιχμαλώτων).

3. Γιατί επιφυλάχθηκε από τους Σπαρτιάτες διαφορετική αντιμετώπιση στον Αδείμαντο;

Ο μόνος Αθηναίος που εξαιρέθηκε από την καταδικαστική αυτή απόφαση ήταν ο στρατηγός Αδείμαντος, επειδή στην επίμαχη εκείνη συνεδρίαση της αθηναϊκής εκκλησίας του δήμου είχε αντιταχθεί στο αποτρόπαιο ψήφισμα περί ακρωτηριασμού του δεξιού χεριού των αιχμαλώτων.

Ο Ξενοφών δίνει και μιαν άλλη ερμηνεία για την διαφορετική αντιμετώπιση που επιφυλάχθηκε στον Αδείμαντο από τους Σπαρτιάτες και τους συμμάχους τους. Σύμφωνα με αυτή ο Αδείμαντος είχε προδώσει τον Αθηναϊκό στόλο στο Λύσανδρο, κατηγορία που του απέδωσαν ορισμένοι Αθηναίοι. Η εκδοχή μάλιστα αυτή, περί προδοτικής ενέργειας στους Αιγός Ποταμούς, γνώρισε ευρύτατη απήχηση στην Αθήνα τις επόμενες δεκαετίες και έφτασε μέχρι την εποχή μας μέσα από μαρτυρίες αρχαίων ρητόρων του 4^{ου} π.Χ αι.

4. Να κλιθούν τα παρακάτω ουσιαστικά στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς: **τὰς ναῦς, τῶν αἰχμαλώτων, κατηγορίαί, τὰ γεγονότα, χεῖρα.**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

GEN. νεῶς	αἰχμαλώτου	κατηγορίας	χειρὸς	γεγονότος
ΔΟΤ. νηὶ	αἰχμαλώτῳ	κατηγορία	χειρὶ	γεγονότι
ΑΙΤ. ναῦν	αἰχμάλωτον	κατηγορίαν	χεῖρα	γεγονός

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

GEN. νεῶν	αἰχμαλώτων	κατηγοριῶν	χειρῶν	γεγονότων
ΔΟΤ. ναυσί(ν)	αἰχμαλώτοις	κατηγορίαῖς	χερσί(ν)	γεγόνουσι(ν)
ΑΙΤ. ναῦς	αἰχμαλώτους	κατηγορίας	χεῖρας	γεγονότα

5. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων: **ἔλαβε, ἔπεμψε, ἐκέλευσε, ἐψηφισμένοι ἦσαν, ποιεῖν.**

- **ἔλαβε:** λαμβάνει, ἐλάμβανε(ν), λήψεται, ἔλαβε(ν), εἴληφε(ν), εἰλήφει καὶ εἰληφώς ἦν
- **ἔπεμψε:** πέμπει, ἔπεμπε, πέμψει, ἔπεμψε, πέπομφε, ἐπεπόμφει
- **ἐκέλευσε:** κελεύει, ἐκέλευε(ν), κελεύσει, ἐκέλευσε(ν), κεκέλευκε, ἐκεκελεύκει
- **ἐψηφισμένοι ἦσαν:** ψηφίζονται, ἐψηφίζοντο, ψηφιοῦνται-ψηφισθήσονται, ἐψηφίσαντο-ἐψηφίσθησαν, ἐψηφισμένοι εἰσί(ν), ἐψηφισμένοι ἦσαν
- **ποιεῖν:** ποιεῖν, ποιήσιν, ποιῆσαι, πεποιηκέναι

6. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: **εἰς Λάμψακον, Θεόπομπον, ληστήν, ἀπαγγελοῦντα, βουλευέσθαι.**

- **εἰς Λάμψακον:** εμπρόθετος προσδιορισμός που φανερώνει κίνηση σε τόπο στο ἀπήγαγεν
- **Θεόπομπον:** αντικείμενο στο ἔπεμψε και υποκείμενο στο ἀπαγγελοῦντα
- **ληστήν:** παράθεση στο Θεόπομπον
- **ἀπαγγελοῦντα:** τελική μετοχή, συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος ἔπεμψε
- **βουλευέσθαι:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα ἐκέλευσε (εννοούμενο υποκείμενο τούτους, ετεροπροσωπία).

7. α) Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε δύο ομόρριζα της νέας ελληνικής, απλά ή σύνθετα: **ἀπήγαγεν, ἀπήγγειλε, βουλευέσθαι, ἐγίγνωτο, προδοῦναι.**

- **ἀπήγαγεν:** αγωγή, στρατηγός
- **ἀπήγγειλε:** επάγγελμα, αγγελία
- **βουλευέσθαι:** βουλευτής, βούληση
- **ἐγίγνωτο:** γένος, γενέθλιος
- **προδοῦναι:** ανέκδοτος, μεταδοτικός

β) Να βρείτε με ποια λέξη του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις: **λήψη, ἄθροισμα, επικράτηση, αρχικός, ανομία.**

λήψη: ἔλαβε

ἄθροισμα: ἀθροίσας

επικράτηση: κρατήσειαν

αρχικός: ἀρξάμενος

ανομία: παρανομεῖν

